

BONDEFÖRETAGAREN PRO Agria

Lantbrukssällskapet informerar **2/2018** November 2018

Min Gård Wisu är framtiden

*och TuottoPuntari ett utmärkt
verktyg för gårdens siffror* sid 3

Lantbruksföretagare Patrik
Rögård från Pensala till-
sammans med sina söner.

Planering av utfod- ring och kommande vinters utmaningar med grovfoder

sid 5

Ekorybs och -råg erfarenheter i norra Österbotten

sid 7

Vi tackar våra rådgivare för deras
långvariga och förtjänstfulla arbete
åt Lantbrukssällskapet!

Ta ansvar
över din egen
trygghet och
var ut i god tid!

sid 8-9

Underbevattning har gett gott resultat

sid 12

LEDARE

Årets andra Bondeföretagare innehåller återigen aktuella artiklar med stark anknytning till den österbottniska primärproduktionen. Vi vill betona betydelsen av en god framförhållning i ditt lantbruksföretag, både gällande ekonomiska som produktionsmässiga ärenden på din gård. Vi har samlat ihop nyttigt material om den utmanande fodersituationen, om toxiner och om salmonella som orsakar bekymmer på många djurgårdar i hela Finland. Ökat intresse för ekologisk produktion märks tydligt även i rådgivarnas vardag och därför har vi en hel del om ekoväxtodling i den här tidningen. Aktuellt om skattebokföring och pension finns också med - alla de här delområdena är lika viktiga komponenter i ditt företag, och i din företagsledning!

VÅRA RÅDGIVARE LEVER med i er vardag; stöder i utveckling och stöttar i motgångar! Låt oss vara en naturlig del av din företagsledning, ett bollplank och en sakkunnig part i de ärenden som väcker frågor hos dig!

ÖNSKAR ER ALLA en fin vintersäsong – kom ihåg att planera nästa odlingsäsong i god tid och utnyttja våra rådgivares kompetens vid planering av kommande vinters utfodring, utmaningar har vi säkert.

Direktören får ett surt smakprov av de äkta österbottniska sura sulfatjordarna ☺

MEIRA-PIA
LOHILUOMA

Direktör för
Lantbrukssällskapet
050-568 5515

VÄLKOMMEN PÅ ÖPPET HUS

till våra kontor den 8.11.2018
kl. 14-18

Kom och träffa våra rådgivare och diskutera aktuella ärenden med oss, vi bjuder på kaffe och bulle och bland alla besökare lottas ut fina vinster.

Bennäs: Mjölvägen 2
Vasa: Handelsplanaden 16 d
Närpes: Vasavägen 41

Personalnyheter

Jenny Treier inledde sitt arbete som mjölkgårdsrådgivare på lantbrukssällskapet i maj 2018. Jenny specialiserar sig inom utfodring och robotgårdar.

Medaljer & Diplom!

Vid lantbrukssällskapets årsmöte i april 2018 tilldelades följande rådgivare Finska Hushållningssällskapets förtjänsttecken för lång och trogen tjänst för Lantbrukssällskapet; guld – Rainer Rosendahl, Tor-Erik Asplund, Jan-Erik Back och Monica Nygård, silver – Ulrika Wikman och Rickard Rex, brons – Ann-Louise Söderlund, Magnus Långskog, Anders Salo, Stefan Nordman, Per-Erik Järn och Jonas Löfqvist.

SLF ny värd för Svensk Byaservice och IDNET

Verksamheten inom Svensk Byaservice (SB), samarbetsforumet för byautveckling, samt det landsbygdspolitiska nätverksprojektet Svenskfinland som brobyggare och pilotområde (IDNET), har övergått från Svenska folkskolans vänner (SFV) till den nya upprätthållaren Svenska lantbrukssällskapens förbund (SLF) från och med 1 september. SLF är centralorganisation för den svenskspråkiga landsbygdsgivningen i Finland och ett av förbundets viktigaste syften är att jobba för landsbygdsutveckling i Svenskfinland.

VÄRDSKAPET FÖR BYASERVICE, som grundades 1994, fanns tidigare hos Svenska folkskolans vänner (SFV), Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (SÖFUK), samt Sydkustens landskapsförbund. Svensk Byaservice svarar för delar av den svenskspråkiga informationsverksamheten inom Suomen Kylät r.y. (SYTY) – Finlands Byar r.f. och delar av dess nordiska verksamhet. Mer information om verksamheten finns på Byaservice webbsida www.bya.net.

Svensk Byaservice Nyhetsblogg

IDNET ÄR ETT av de fem nätverken som finansieras av Jord- och Skogsbruksministeriet. IDNET utgör tillsammans med de övriga fyra nätverken en del av verksamheten inom Landsbygdspolitiska rådet (Maaseutupoliittikan neuvosto, MANE). Mer information om verksamheten finns på landsbygdspolitikens webbsida www.maaseutupoliittikka.fi.

LANDSBYGDS- OCH BYAUTVECKLINGEN har två anställda, som i samband med flytten byter arbetspunkt från SFV:s kansli på Handelsplanaden i Vasa, till Österbottens Svenska Lantbrukssällskap (ÖSL) på

samma gata. SLF är takorganisation för ÖSL som har kontor, förutom i Vasa, även i Bennäs och Närpes.

ANN-SOFI
BACKGREN

Specialsakkunnig, IDNET-Svenskfinland
som brobyggare och pilotområde
050-5222642

KENNET SUNDMAN

Svensk Byaservice
050-3604452

BONDEFÖRETAGAREN

Nr 2/2018 Årgång 18 November 2018
Informationstidning för lantbrukföretagare
ISSN 2323-3648 (print)
ISSN 2323-3656 (online)
Utgivare:
Österbottens Svenska Lantbrukssällskap,
Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA

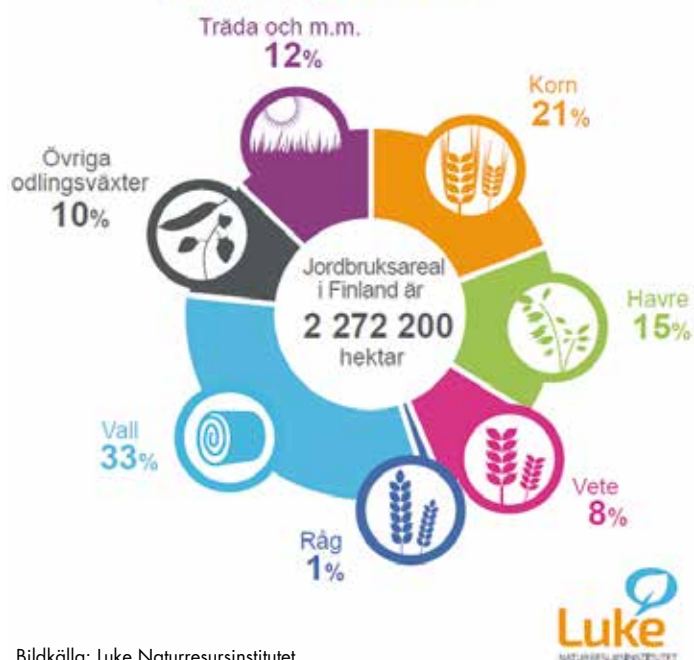
Tfn 010 839 2200,
Fax (06) 319 0201
www.lantbrukssallskapet.fi

Upplaga: 5 400
Chefredaktör: Meira-Pia Lohiluoma
Redaktion: Tor-Erik Asplund, Jan-Erik Back

Ombrytning: Kustmedia Ab Oy /HH
Tryckeri: I-print, 2018
Annonsförsäljning:
Ramona Finnila / Kustmedia Ab Oy
För närmare uppgifter om annonsering i Bondeföretagaren
fråga efter vårt mediekort.
Pärbild, foto: Jan-Erik Back

Sorter växstsäsongen 2018

Utnyttjad jordbruksareal år 2018 preliminära uppgifter 15.6.2018

I årets stödansökan anmäldes 131 olika kornsorter och 65 olika havresorter enligt spannmålsbranschens samarbetsgrupp, VYR. Kornarealen växte medan havre-, vete- och rågarealen minskade.

I årets stödansökan anmäldes 131 olika kornsorter och 65 olika havresorter enligt spannmålsbranschens samarbetsgrupp, VYR. Kornarealen växte medan havre-, vete- och rågarealen minskade. Fodervallarealen ökade i år för tredje året i rad. En tredjedel av odlingsarealen utgörs nu av vall.

FODERKORNAREALEN STEG I år från fjolårets 359 900 ha till 374 800 ha. Den mest odlade sorten är Brage som odlas på 13 % av arealen. Andra vanliga sorter är Wolmari, Kaarle och Toria.

Havrearealen minskade en aning jämfört med 2017. I år odlades havre på 324 400 ha. Akseli som var den mest odlade sorten i fjol har fått ge över sin plats till Niklas som i år var vanligast. På andra plats kom Meeri och sedan Akseli som landade på en tredje plats. Belinda och Avanti är följande sorter som det odlades mycket av.

VÄRVETEAREALEN SJÖNK EN aning till 178 000 ha. Quarna var den mest odlade sorten som odlades på 15 % av värvetearealen. 63 olika sorter odlades i Finland 2018 och de fyra vanligaste (Quarna, Demonstrant,

Anniina och Zebra) odlades på hälften av arealen.

Rågarealen är kanske den som minskade mest. Enligt Luke var höstrågarealen den minsta under de senaste hundra åren. Höst- och vårrågarealen var i år 17 400 ha. Populationssorten Reetta var den vanligaste sorten som odlades på 37 % av höstrågarealen, som var 16 400 ha. Den näst mest odlade sorten var hybridssorten KWS Livado. Den vanligaste vårrågen var Juuso som odlades på 700 ha.

RYBS- OCH RAPSAREALEN minskade med nästan 10 000 ha i år till 58 300 ha. Även i år var det rapsen, av de båda, som var mest odlad. Höstrybs odlades på endast 700 ha och höstraps på 1000 ha. De mest odlade värrybs-sorterna var Synthia, Cordelia och Aurea CL. Av värrapsen odlades sorterna Proximo, DK 7130 CL och Majong mest.

MARI LÖNNQVIST

Växtodlingsrådgivare
050-4652820

Skiftesvis bokföring

Kom ihåg att göra den skiftesvisa bokföringen nu i höst medan växstsäsongen ännu är i färskt minne.

Ta kontakt med växtodlingsrådgivarna för hjälp med ifyllandet.

EKO-GRUNDKURS

start i januari 2019!

Ekogrunderkursen startar torsdagen 30 januari 2019 kl. 9.00.

De följande kursdagarna är tis. 5.2, fre. 8.2, ons. 13.2 och tis. 19.2 mellan kl. 9.00-15.30. Kursen är totalt 5 dagar och pågår under 4 veckor i januari och februari.

Ekogrunderkursen arrangeras av Yrkesakademin i Österbotten. Platsen är YA! Auditoriet i A-huset, Kungsgårdsvägen 37 A, 65 380 Vasa.

Obs! Endast denna ekogrunderkurs ordnas inför växstsäsongen 2019. Mer information om kursprogrammet och anmälan kommer senare under hösten på webbsidan för YA! (www.yrkesakademin.fi) och Lantbrukssällskapet (www.lantbrukssallskapet.fi). Anmälan görs via Yrkesakademiens elektroniska kursanmälan.

Wisu förnyas, Min Gård Wisu är framtiden

MTechs odlingsplaneringsprogram Wisu blir en del av Min Gård-familjen i början av 2019. För nötgårdarna är Min Gård-portal bekant från tidigare och nu får också växtodlingen förbereda sig för denna nya webbmiljö.

LIKSOM I WEBWISU är den skiftesvisa bokföringen och odlingsplaneringen i fokus. Satsningen på dessa vyer i programmet har varit stor och användaren kan nu själv i större grad påverka vad som syns på skärmen under de olika arbetskedena. Under planeringen kan man exempelvis välja om man vill se förfrukter, hektarvisa givor av kväve och fosfor, fosforutjämnings eller skördenivåer. På detta vis svarar programmet på olika användares och olika gårdars behov och önskemål.

SKIFTESUPPGIFTERNA KAN SORTERAS på flera sätt. Förutom i signumordning kan skiftena radas upp alfabetiskt, enligt växt eller i storleksordning. Man kan också filtrera vilka skiften som syns på skärmen på flera olika sätt, och med olika filter enligt vilket moment man planerar. Markkarteringarna kopplas automatiskt till rätt basskifte, förutsatt att skiftessignumet anmälts rätt vid analyseringen av jordarna. Behovet av odlingsförnödenheter kan uppdateras kontinuerligt i ett skilt fönster, så är det lätt att följa med när t.ex. det eventuella gödsellagret är slut.

MAGNUS LÅNGSKOG

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

Liksom i WebWisU är den skiftesvisa bokföringen och odlingsplaneringen i fokus. Satsningen på dessa vyer i programmet har varit stor och användaren kan nu själv i större grad påverka vad som syns på skärmen under de olika arbetskedena.

Planera, simulera och jämför med TuottoPuntari

TuottoPuntari är ett webbverktyg som erbjuder jordbrukaren aktuella beräkningsmodeller för sina intäkter och kostnader. Som prenumerant på Käytännön Maamies får du automatiskt tillgång till tjänsten. Tjänsten kan också beställas på www.pro-agria.fi/tuottopuntari. I tjänsten finns färdiga kalkyler för 22 typer av grödor samt 9 djurslag och med dessa som grund kan jordbrukaren utveckla sina egna kalkyler. Verktöget håller reda på de olika stödområdenas stödnivåer för både växter och djur. För att komplettera vår

Råd2020-rådgivning går det bra att använda det här verktyget i flera olika sammanhang.

DEN EGNA SIMULERINGEN kan göras antingen genom att manuellt radvis ändra värdena i kalkylen. Man kan också procentuellt snabbt ändra både intäkter och kostnader och på så sätt se hur kalkylen utvecklas för den egna produktionen. Både positiva och negativa produktionsförändringar går bra att simulera och de egna beräkningarna kan sparas direkt när man ändrar modellkalkylen.

SLUTLIGEN KAN MAN gårdsvis kombinera de olika växt- och djurspecifika

kalkylerna och få en helhetsbild över gårdens produktion. Här kan man exempelvis jämföra ekonomin i olika växtföljder. Man kan också bilda sig en uppfattning om hur gårdens ekonomi påverkas om man börjar med en ny gröda eller inleder djurproduktion.

MAGNUS LÅNGSKOG

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

RÅD 2020
GARANTI!
ALTERNATIV!
FRAMTID!

Vetenskap till **VETSKAP**

KOM IHÅG!
Kontrollera att din markkartering är i kraft till kommande odlingsäsong!

Hortilab AB OY
Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
© 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

PROJEKT AGROTILLVÄXT

Österbottens Svenska
Lantbruksallians
Agria

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Salmonella – Hur förhindra smittan?

Intervju med Olli Ruoho, veterinär på ETT och som har jobbat mycket med salmonellafall runtom i Finland.

Vad är salmonella?

Salmonella Enterica- bakterien (och dess ca. 2500 serotyper) är en liten, sjukdomsalstrande bakterie. Det är en avföringsbakterie som trivs i tarmen. Bakterien är smittsam och fås via munnen vid intag av foder, vatten eller mat som blivit förorenat med salmonella. Både människor och djur kan få salmonella och den kan också spridas från djur till människor och vice versa.

Salmonella bakterien är uttålig och överlever 1–2 år i jordmån, flera månader i flytgödsel och en lång tid i fodret. Bakterien kan föröka sig i temperaturer mellan +8–45°C, med pH 4–8. Bakterien överlever frysen och förstörs vid upphettning över +70°C eller i pH under 8 eller över 11. Bakterien

är dock ganska känslig för desinfektionsmedel på rena ytor.

Det är speciellt nyfödda, unga och stressade djur som lätt smittas av Salmonella. Symptom hos Salmonella-smittade djur är diarré eller blodförgiftning orsakad av kraftiga tarminflammationer. Inom djurproduktionen är vanliga symptom att produktionen går ner och att dräktiga djur kastar. Dock kan smittade djur även vara helt symptomfria.

Hur sprids salmonella till gårdarna?

– Salmonella sprids till gårdarna då skadedjur, fåglar (sparvar, mäsar och kajor) och gnagare (råttor och möss) vars avförings innehåller salmonellabakterier, får tillträde till

foderlagren och produktionsutrymmena. De kontaminerar utfodringsmaskiner, foderbord, drickskoppar och drickbassänger.

Salmonella kan också spridas till gården via inköpta djur, om inte köparen kräver ett negativt testresultat för inköpsdjuren innan dom flyttar in på gården. Bland annat klavuppfödare kan få in salmonella via förmedlingskalvar, då man inte hinner ta salmonellaprover på varje kalv före förmedling, samt att det är ganska dyrt att testa alla förmedlingskalvar individuellt före flytten.

Hur kan man förhindra att få salmonella till gården?

– Skydda produktionsutrymmena, foderlagren och foderutrustningen

mot skadedjuren så bra det går, och håll rent. Om det finns mat framme så finns det skadedjur som gärna äter. Gården bör ha en plan för bekämpning av skadedjur; om man t.ex. använder giftbeten, så kontrollera dem regelbundet. Kontrollera också att det inte finns skyddade platser för gnagare i produktionsutrymmena så som gamla halmbalar, byggnadsrester etc. Håll vegetationen runt produktionsutrymmena låg och ha asfalt eller grus som underlag för att förhindra att gnagare kommer in.

Viktigt!

Man ska alltid kräva ett negativt testresultat då man köper in djur för mjölkproduktion eller dikoproduktion. Villkoren för salmonellaförsäkringen är att testresultatet ska vara högst två månader gammalt.

Gällande foder ska man säkerställa att importerade foder har testats för salmonella innan man tar fodret i bruk. Olli Ruoho rekommenderar att köpa importerade foder från företag som är med på ETT:s positivlista. I andra fall så är man själv ansvarig för salmonellatestet.

Efter salmonellasanering

Då gården antar att de är fria från salmonellan ska den officiella veterinären ta träckprov och miljöprov. Träckproven tas två gånger från högst 20 djur per prov med fyra veckors mellanrum. Miljöproven tas en gång samtidigt som träckprov. Före man kan ta officiella proven krävs det saneringsprov (miljöprov/egna kontrollprov). När och om gården ska ta proven diskuteras först med gårdens veterinär eller läsveterinären. Om alla officiella träck- och miljöproven är rena, kan läsveterinären upphäva beslutet för att hindra spridning av salmonella.

JENNY
TREIER

Mjölkgårdsrådgivare
050-576 5517

OLLI RUOHO

ETT

Brunnby Lantbrukardagar 2018

150 utställare och över 5 900 besökare gjorde återigen Brunnby Lantbrukardagar 2018 utanför Västerås i mellersta Sverige till en succé enligt arrangörerna Hushållningssällskapet och LRF. Lantbruksmässan har arrangerats sedan 2007 och samlar besökare och utställare främst från hela Sverige. Det går också smidigt att ta sig från Finland till mässan, eftersom den är placerad mitt i Sverige, strax utanför Västerås.

MÄSSDAGARNA BJÖD PÅ digert och varierande program. Förutom att vi **träffade branschfolk** fick vi också bekanta oss med **ny teknik** i form av utställda maskiner och maskinarbetsdemonstrationer på de närliggande fälten. Det fanns möjlighet till återkommande guideade visningar av **demonstrationsrutor** både för ekologiskt och konventionellt intresserade. Seminarietälten

fylldes också med jämna mellanrum av intresserade åhörare.

TEMAN FÖR FÖRELÄSNINGARNA var **precisionsodling**, optimerad växtodling med GPS-styrd teknik, torkning av spannmål, biodrivmedel, **Lantbruket kan hjälpa klimatet**- Klimatklivet, minskade risker för vattenmiljön, samarbete mellan djur- och växtodlingsgårdar med mera.

ETT STORT ANTAL sortrutor förevisades av kunniga experter. En del av de försöksrutor som anlagts inför mässdagarna hade tyvärr drabbats av den extrema torkan med väldigt dålig groningen som följd.

MELLANGRÖDOR (COVER CROPS) har till uppgift att hålla åkern grön under större delen av växtperioden. Mellangrödorna ökar markbördigheten och

sparar vatten. De kan som i Tyskland vara oljerättika eller vitsenap, vilka förbättrar markstrukturen eller som i USA en mix av olika växtarter, där råg, olika gräs, klöver samt t.ex. rättika kan ingå. Vissa av dessa växter används som djupluckrare. De transporterar samtidigt näringsämnen från alven till

matjorden. Rågen bekämpar nematoder och baljväxterna samlar kväve. På Brunnby sades att vissa klövertyper kan samla upp till 50 kg kväve/ha och utsädeskostnaden för att så in en mellangröda blir ca 25 % av vad det kostar att köpa in motsvarande mängd kväve i form av handelsgödsel.

TESTNING OCH INSTÄLLNING av mineralgödselspridare är en viktig sak i precisionsodling– en **rätt inställd spridare** är en förutsättning för att man skall kunna sprida med precision. Det är även viktigt att kontrollera storleken på granulaten, trycktåligheten (hårdheten) samt spridarens varvtal. Vid test har man kunnat påvisa spridningsvariationer på över 30 procent. En variation på ca 15 procent anses godtagbar.

NÄSTA ÅR ORDNAS Brunnby Lantbrukardagar på nytt i början av juli månad. Vi kan varmt rekommendera en (varm) resa västerut!

JAN-ERIK BACK

Kundservicechef
050-441 7511

Vetenskap till
VETSKAP

GRATIS 2018!
Transport 4.9.18-8.1.19 av jordprov från
de lantbruksaffärer vi samarbetar med!
Se lista på www.hortilab.fi

Hortilab AB
OY
Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
© 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

KUMMIN Ett bra alternativ i växtföljden

INTRESSERAD
av ett odlingskontrakt?
Ring 050-4440524, Kjällberg

Caraway Finland www.carawayfinland.fi

RÅD 2020
GARANTI!
ALTERNATIV!
FRAMTID!

VÄRDEFULLA RÅD 2020-TJÄNSTER

- Modernisering och konkurrenskraft
- Växtskydd
- Ekoproduktion
- Energi
- Miljö
- Produktionsdjur

Utfodringens uppföljningskalkyl - dagsberäkning

✓ Produktion			✓ Dietens sammansättning och utnyttjande		
Visa jämförelsevärden			Visa jämförelsevärden		
	Mjölkkande	Bästa 25%		Mjölkkande	Bästa 25%
Laktationsperiodens skede, d från kalv.	206		Foderstat. kons.Index	120	129
Energiomlagerad mjölkproduktion, kg/ko/dag	33,4	33,2	Grovfodrets utfodringsindex	108	117
ECM kg/kg ts	1,47	1,48	Andel krfoder, andel i ts	0,44	0,51
Standardiserat, ECM kg/mjölko/dag	32	33	AAT till mjölkprod.	1,50	1,42
Mejerimjolk, l/ko/dag	30,1	32,1	DE för mjölkproduktion MJ/ECM kg	5,3	5,0
Mjolk, fett-%	4,48	4,47	Mjölks urea, mg/100 ml	28	
Mjolk, protein-%	3,51	3,54	Kvavestryttjande, %	29	27
Mejerimjolk andel, %	99		Fosforutnyttjande, %	30	29

Hur utfodringen lyckats i besättningen syns i företagets resultat. För de flesta är det bekant att foderkostnaderna står för den största utgiften inom mjölkproduktion. Därför finns orsak att med jämna mellanrum kontrollera ekonomin i utfodringen. På mjölkgårdar bör utfodringen styras så att avkastningen är högsta möjliga och kostnaderna minsta möjliga. En bra början är att klargöra hur mjölkproduktionsfoderkostnad ligger till i den egna besättningen. Med en dagsberäkning får du aktuell information om utfodringen, hur balanserad och

lönsam den är. Du får pålitlig information för planering och genomförande av utfodringen. Jämförelseuppgifter ger dig information hur du ligger till jämfört med övriga mjölkgårdar.

MED UPPGIFTER OM dagsproduktion och mjölkhalter samt dagsförbrukningen av foder kan rådgivaren enkelt räkna och klarlägga om utfodringen är i skick. Om du kan få mera mjölk med mindre insats eller om du betalar onödigt för foder. En dagsberäkning berättar genast hur ekonomiskt djuren på din gård

omvandlar foder till mjölk. Genom att kombinera uppgifterna som fås från dagsberäkningen med observationer gjorda i ladugården, bl.a. kornas hullklass, förhållanden, kvalitet och tillgång på foder, kan man säkerställa hur utfodringen fungerar även i praktiken.

TANJA GAMMELGÅRD

Mjölkgårdsrådgivare
050-412 2168

Kocheck

ProAgrias nya tjänst ko check lägger en ypperlig grund för ett produktivt utvecklingsframsteg i din ladugård. Med en översiktlig genomgång av det som sker i ladugården, observation av besättningen och förhållanden identifieras bl.a. flaskhalsar som finns orsak att åtgärda. Mjölkföretagarens målsättning är utgångsläge och tillsammans med rådgivaren diskuteras och bedöms vilka åtgärder som behöver vidtas för att gårdens produktion ska utvecklas i rätt riktning.

RÅDGIVAREN GER PRAKTISKA förslag och därtill görs en tidsplan upp för att målen verkligen ska uppnås. Ko check ger dig tydliga förbättringsåtgärder och en

Foto:maaseutu.fi

rådgivare som aktivt håller kontakt. Detta ger dig utmärkta förutsättningar att lyckas med de uppsatta målen. Kontakta gärna någon av husdjursrådgivarna för mer information.

TANJA GAMMELGÅRD

Mjölkgårdsrådgivare
050-412 2168

100-tonnare

Anne-Maj och Mikael Österberg i Kimo, Vörå har fått sin tredje 100-tonnare. **Yllis**, HOL 100-203504 R1, är en korsning mellan Ayrshire och Hollstein och är född 19.5.2007. Far till Yllis är VAR Elvis Tv och mor hette Sofia. Yllis har kalvat 8 ggr, varav fyra är kokalvar. Högsta medelavkastningen hade hon sitt fjärde produktionsår då hon mjölkade 13 036 kg ECM. I medeltal har hon en produktion på 11 126 kg ECM, 459 kg

Foto: Anne-Maj Österberg

fett och 372 kg protein. Under sin livstid har Yllis hittills producerat 105 412 kg ECM.

Markus och Maria Gäddnäs fick sin fjärde 100-tonnare i augusti 2018 när kon **Ödla** nådde 100 000 kg livstidsproducerad mjölk. Ödla är född 30.01.2007 och har kalvat 8 gånger, varav 7 kvigkalvar. Ödla far var Nieme-län Ooppium, morfar var Suontaan Jehta ET och modern hette Rent.

Högsta medelavkastningen uppnådde Ödla under det tredje produktionsåret med 14 793 kg

Foto: Pernilla Grön-Stenman

(16 500 kg EKM). I medeltal har Ursula mjölkat 11 220 kg/år, med 495 kg medelfett och 403 kg medelprotein.

Håkan och Karin Mattjus i Purmo fick sin första 100-tonnare i maj 2018. Kon **ALBINA** 100-167330 F är född 3.5.2008 och har kalvat 7 gånger, varav 2 stycken kvigkalvar. ALBINAS far var Jangon ET FFF 94358 B, morfar var Nuuttilan Lirkko Tv FFF 92355 B och modern hette VALBORG 203665 R3. Högsta medelavkastningen uppnåddes under det femte produktionsåret med 15 784 kg (16 263

Foto: Karin Mattjus

kg EKM). I medeltal har ALBINA mjölkat 12 337 kg/år, med 497 kg medelfett och 437 kg medelprotein.

Ranckens Ranch: Karita, Stefan och John Häger fick sin fjärde 100-tonnare i juni 2018 när kon **Elin** uppnådde 100 ton mjölk.

Elin är född 10.05.2009 och har kalvat 7 gånger, Elins far var Kallion.Vasalli ETTV, morfar var Männistön Sammal ET och modern hette Ubba.

Högsta medelavkastningen uppnåddes under det sjätte produktionsåret med 15 058 kg (14 632 kg EKM). I medeltal

Foto: Carita Häger

har Elin mjölkat 13 866 kg/år, med 533 kg medelfett och 470 kg medelprotein.

PROJEKT AGROTILLVÄXT

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Hur överleva vintern grovfodermässigt?

Den varma och torra sommaren har satt tydliga spår i grovfoderlagren i Österbotten. Stora skillnader finns mellan regionerna, en del har fått normala till goda skördar med överskottslagren fyllda. Andra saknar uppemot hälften av det budgeterade behovet. Så att ge generella råd som passar alla är omöjligt. Men vi uppmuntrar att alla gårdar med grovfoderproduktion skulle fundera över lagersituationen inför vintern!

Analysera

Till att börja med behöver man veta vad man skördat under säsongen. Provtagningen av ensilage i både balar, plansilos och stukor går att finansiera med Råd2020-rådgivningen och en rådgivare kommer därmed och tar proven. Passa på att ta prov av och analysera alla skördar av ensilage och helsäd. Analyskostnaden är helt eller delvis finansierad av mejerier respektive slakterier.

Torrsubstansen är inte så överraskande väldigt hög i årets ensilage, vilket man bör ta i beaktande i utfodringsplaneringen. Mindre mängd färskiln borde

gå åt. Däremot har det visat sig att smakligheten och därmed ts-intaget är högt, eftersom ensileringskvaliteten varit god i torra ensilage och när samtidigt sockerhalten är hög. Energihalten i speciellt första skörden är hög, vilket ger en lägre kraftfoderprocent. Med detta i beaktande börjar man sedan planera vilka foder som bör gå till vilka djurgrupper och vad som behöver köpas in.

Rätt foder till rätt djurgrupp

Mjölkkande kor och växande slaktnöt ska ha det överlägset bästa ensilaget, medan kvigor och sinkor klarar sig med grovfoder med lägre energivärden. Har man brist på grovfoder efter inventeringen, kommer nästa frågeställning; är det billigare att köpa in grovfoder till växande kvigor eller att sälja dem till förmedling i ett tillräckligt tidigt skede? Ofrånkomligen finns det ett överskott av kvigor på gårdarna och utmönstringensprocenten på mjölkkande kor är årligen för hög, främst på grund av att kvigor ska få plats i besättningen. Nu skulle det vara ett bra tillfälle att göra en långsiktig plan och att redan i höst gallra bort sådana kvigkalvar som inte behövs i besättningen. Utmönstringsbesluten kan

baseras på bl.a. genetiska avelsvärden och sjukdomsförekomst under dricksperioden. Ta hjälp av rådgivare inom branschen, exempelvis genom tjänsten "Ko check". Undvik att skicka mjölkkande kor till slakt om det inte är nödvändigt, utan sträva efter att hålla utmönstringarna på mjölkkande under 30 %. Då minskar inte mjölkintäkterna lika drastiskt.

Planera och ta hjälp

Om man ändå hamnar i en situation att köpa in grovfoder, bör detta göras under hösten. Vänta inte till våren med inköpen. Kräv att det finns analys på grovfodren och betala enligt torrsubstansen. Budgetera på olika alternativ exempelvis med hjälp av Råd2020.

JESSIKA EKLUND

Mjölkgårdsrådgivare

Aktuellt om växtskydd Kompletteringssådd i vall

Foto: Jonas Löfqvist

Den gångna växtsäsongen var speciell eftersom det var torrt och varmt väder. Detta gjorde att många senarelade besprutningen och detta i sin tur gjorde att ogräsen var stora vid bekämpningstillfället. Svinmållorna var många och kraftiga i år och ifall man hade lite svagt blandat eller inte fick bekämpningsmedlet inträngt genom ogräsbladens tjocka vaxskift blev resultatet dåligt.

Bladlössen invaderade i början av sommaren spannmålsfälten och detta ledde till livlig besprutning. Så livligt att medlen tog slut i butikerna.

Sjukdomstrycket var kanske inte det största i år men många sprutade nog i alla fall och vid tröskningen var de som sprutat nog nöjda med hektolitervikten.

Liggsädsfältena lyste i stort sett med sin frånvaro tillsammans med regnet och summa sumarum kan man säga att resultatet blev ganska bra efter en så torr sommar.

AKTUELLT INFÖR DEN kommande växtsäsongen är lagring av farliga bekämpningsmedel som bör ske i ett låsbart utrymme. Produkterna som bör vara inlåsta har försetts med "bör förvaras i låst utrymme" på förpackningen. Förr har bara ett fåtal produkter krävt låsbart utrymme men från och med sommaren 2015 kräver de flesta bekämpningsmedlen läsbar lagring.

EN ANNAN SAK som är aktuell är Tukes lista över borttagna preparat på marknaden. Denna lista är viktig ef-

tersom man där kan se vilka preparat man inte får använda mera. Det är ofta skillnad mellan utgångsdatum för försäljning och användning av olika preparat. Eftersom vi idag har många olika preparat med liknande namn är det viktigt att kolla hela namnet på produkten så att man verkligen använder det lagligt.

Du kan se närmare på www.tukes.fi/kemikalier/vaxtskyddsmedel/godkanda-preparat

RICKARD REX

Växtodlingsrådgivare
040-515 0285

När lönar det sig att kompletteringsså vällen?

Vanligen vill man reparera vällen, genom att ersätta vallplantor som har gått ut. Man kan också kompletteringsså för att påverka den botaniska sammansättningen, t.ex. öka klöverandelen. Ibland kompletteringssår man med samma fröblandning (nyanlagda vallar), medan man i andra fall kompletterar arter som är mindre uthålliga i vällen. I flera försök med kompletteringssådd, har inverkan på skördenivån varit förvånansvärt liten. Försöksarrangemangen med relativt små luckor påverkar resultaten och en orsak är antagligen också att vallarna varit för "bra". Dels kan såbillarna skada de befintliga vallväxterna, dels kan de etablerade vallväxterna konkurrera ut de nysådda vallplantorna. När kompletteringssådden lyckas, ökar den vallens täthet och minskar på ogrästrycket. Det är främst när vällen är rejält gles, som kompletteringssådd ger positivt utbyte, t.ex. efter utvintring, tork- eller körskador.

För att kompletterings-sådden ska ge positivt resultat

1. Måste fröna gro och det kräver god vattenförsörjning av utsädet

2. Måste de nysådda plantorna växa och etablera sig tillräckligt snabbt, för att kunna konkurrera med de befintliga plantorna.

Vattenförsörjningen kräver antingen användning av specialmaskiner för dirketsådd eller kompletteringssådd tidigt på våren, medan marken är tillräckligt fuktig. Det är bättre att använda arter, med stora frön som gror och etablerar sig snabbt, de har bättre konkurrenskraft i den utmanande etableringsfasen. Goda egenskaper för kompletteringssådd har t.ex. rajgräs och rödklöver. Av rajgräs rekommenderas engelskt rajgräs, ifall det inte är sista vallåret, då kan italienskt användas och eventuellt persisk klöver. Det är lättare att etablera de här arterna vid hjälpsådd än arter som timotej, ängssvingel och vitklöver.

Några tröskelvärden för lyckad kompletteringssådd finns inte ännu, men flera försök är på gång. Det är inte lätt att reparera vallar i efterhand och det lönar sig att göra vad man kan, för att etableringen ska lyckas. För att kontrollera hur de egna vallskiftena ser ut, kan vi uppmana varandra att vandra i vällen i vår!

Källor: Svenska vallbrev 5/2018, Hyrkäs, M m fl 2018. Nurmen täydennyskylvön vaikutus satoon aukkoisessa kasvustossa (Luke).

MARGARETA SLOTE

Växtodlingsrådgivare
050-4127627

Vetenskap till VETSKAP

VÄXTHUS-FÖRETAGARE!
Kontrollera näringsnivåerna i odlingarna!

Hortilab AB OY
Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
© 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

RÅD 2020 GARANTI! ALTERNATIV! FRAMTID!

Varje jordbruksgård har 7000 euro att använda för rådgivning under perioden 2015-2020.

VÄRDEFULLA RÅD 2020 -TJÄNSTER

- Modernisering och konkurrenskraft
- Produktionsdjur
- Växtskydd
- Eko-produktion
- Energi
- Miljö

Agria Österbottens Svenska Lantbrukssällskap

"De fyra modulerna är alla viktiga i dagens jordbruk och företagande."

Tommy Nyholm,
Skogsjö gård

www.chydenius.fi/agribisnes

Börja på AgriBisnes-utbildningen!

5.-6.11. Jakobstad:

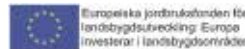
Förändringsfaktorer och framtidsbilder

3.12. Vasa:

Innovationer och produktivitet

1/2019 Karleby:

Lean och cirkulär ekonomi

En rätt lyckad växtföljd för ekorybs!

Rybsen trivdes bra. Uppskattad skörd +2 000 kg /ha.

Så här har man planerat och tänkt inför odling av vârrybs 2018 på växtodlingsrådgivare Anders Salos ekogård i norra Österbotten, Bennäs:

Havre odlades 2016. Det förekom då kvickrot och tistel i betydande omfattning. Eftersom bl.a. pH-värdet på åkern är högt har även manganbrist varit mycket allmän. Komplettering med mangan gödsel hör till de årliga rutinerna.

Landskapsåker såddes 2017

Bearbetningar 2017:

- en gång tallriksharvning och en gång spadullharvning före plöjning 24.6.2017.

15 m³ kreatursgödsel blev nedharvad före sådd av landskapsåker främst med tanke på kaliumsituationen. Landskapsåker såddes med följande hektarmängder: honungs-

facelia 6 kg, persisk klöver 5,5 kg, italienskt rajgräs 2 kg. Den växte bra och slättades en gång under växtsäsongen. Effekten mot både tisteln och kvickroten var mycket bra detta år.

Vârrybs odlades 2018

På våren 2018 spreds och nedplöjdes 20 m³ fast nötgödsel. Därefter följde harvning och sådd av vârrybs samt vallfrö (vallinsådd).

Kommentar: Rybsbeståndet var onödigt kraftigt med tanke på insådden av vallen. Den kommer att kompletteringssås våren 2019.

ANDERS SALO

Växtodlingsrådgivare
050-412 7627

Odling av ekologisk höstråg

Rågodling kan vara utmanande i mina hemtrakter i Pedersöre med tanke på övervintringen. Av två tidigare försök hade hälften lyckats.

Sommaren 2017 bestämde jag mig för att försöka på nytt. Den 30.6 sådde jag Reetta höstråg på 7 ha. Åkerns jordart består till största delen av mullhaltig finmo, med pH 6,3 och "tillfredsställande" fosforklass och "rätt dålig" kaliumklass. Förfrukten bestod av en 2-årig klöverhaltig ensilagevall. Rågen såddes med 500 groende kärnor/m². Den första vallskörden brukades in i jorden och användes som en grüngödslingsvall. Utöver det fick rågen ingen gödsling. Av tidigare

erfarenhet visste jag att en bra förfrukt kan ge tillräckligt med näring för ett rågbestånd, därför gavs ingen extra gödsel.

MED TANKE PÅ kväveförsörjningen sådde jag 3 kg vitklöver som fånggröda. Tanken med det var att vitklövern skulle växa till sig under anläggningsåret och sedan ge ifrån sig kväve under skördeåret. Under anläggningsåret klipptes beståndet en gång i början av september då växten var ca 30 cm lång. Hösten 2017 såg växten överlag välmående ut. Vintern blev snörik och vi hade knappt någon tjäle att tala om. När våren kom smälte snön snabbt och rågen började växa tidigt. Övervintringen lyckades överlag bra, men på några områden med "tyngre" jord blev beståndet mycket glest. På ca

Övervintringen lyckades överlag bra, men på några områden med "tyngre" jord blev beståndet mycket glest.

80 % såg beståndet riktigt hyggligt ut. På våren gödslades rågen ingenting, av rädsla för liggsäd. Tillväxten på våren var rekordsnabb och rågen gick i ax i slutet av maj. Åkern var i princip helt fri från ogräs och på så vis såg allt bra ut.

TRÖSKNINGEN BLEV AV den 8 augusti i varmt och soligt väder, fukthalten var ca 17,5 %. Tröskningen gick mycket enkelt då det inte fanns någon liggsäd alls. Skörden höll ypperlig kvalitet och kunde säljas som livsmedel. Skördemängden blev dock en liten besvikelse 1 760 kg/ha. Försäljningspriset blev 370 €/ton.

MED FACIT PÅ hand skulle jag ha övergödslat skiftet med någon form av pelletterad eko-gödsel på våren för att bättre ta till vara de goda förutsättningar som fanns efter en ganska lyckad övervintring.

JONAS LÖFQVIST

Växtodlingsrådgivare
050-375 4328

ÖK

ÖSTERBOTTENS KÖTT
POHJANMAAN LIHA

EN MÅLTID AV
INHEMSKT KÖTT
FRÅN ATRIA
– ÄR SÅ GOTT!

Besöksadress: Flygfältsvägen 2, VASA
Käyntiosoite: Lentokentäntie 2, VAASA
Tel. / Puh. (06) 3239411

Postadress: PB 173, 65101 VASA
Postiosoite: PL 173, 65101 VAASA
www.osterbottenskott.fi

Cirkulärekonomi i Trädgårdsproduktion

-seminarie i Seinäjoki den 13.3.2019

Följande dag möjlighet till företagsbesök.

Mera information inom kort på

<https://www.hamk.fi/projektit/arvobio-puutarhatuotannon-uusi-kiertotalous/?lang=sv>

HAMK
HAMKIN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Luke
LUKES KASVILUONNITUS

Agria
Österbottens Svenska
Lantbrukssällskap

European Union
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus:
Eurooppa investoi maaseutuun

Ta ansvar för din egen trygghet

Som företagare har jord- och lantbrukare själva ansvar för sin pensionsförsäkring, LFöPL, och att det ligger på rätt nivå. Vartefter arealen ökar eller andra förändringar sker på gården – eller i livet – är det alltid skäl att se över försäkringen. Den utgör grunden inte enbart för ålderspensionen, utan även för sjukdagpenning, olycksfallsdagpenning, föräldrapenning, och eventuella andra pensioner. Är den inte på rätt nivå kan chocken bli stor när den väl behövs.

Skäl att ta kontakt

Sedan två och ett halvt år tillbaka fungerar Nina Hemberg som LPA-ombudsman för området mellan Korsholm och Kristinestad. Hon är själv bosatt i Dagsmark och arbetar en stor del av tiden hemifrån med att bistå lant- och skogsbrukare med olika pensionsfrågor. Oftast tar lantbruksföretagarna själva kontakt.

– Precis som för alla andra företagare har bönderna själva ansvaret för sin pensionsförsäkring och att den är uppdaterad. Som ung tänker man inte på pensionsfrågor, och det är inte ovanligt att försäkringen blir oförändrad på samma nivå trots att man kanske fördubblar sin odlingsareal. Det skulle vara viktigt att man tar kontakt alltid då det sker förändringar – inte bara i arealen, utan även om fru eller sambo börjar arbeta på gården, man har barnen anställda på gården. Om makan eller maken får del av resultatet finns det skäl att även ha en LFöPL-försäkring för dennes del, tillägger Nina.

Bisysslor bör beaktas

En LFöPL är obligatorisk då man som företagare, eller i form av sammanslutning eller dödsbo, brukar över fem myel-hektar mark, i vilket även skogsmark ingår.

– Däremot krävs det 15 hektar skogsmark för att det ska räknas som en hektar åkermark, förklarar Nina.

När nivån på försäkringen bestäms är det viktigt att man också

Nina Hemberg fungerar som LPA-ombudsman i området Kristinestad-Korsholm. Hon rekommenderar alla lantbruksföretagare att regelbundet se över sin LFöPL genom att ta kontakt med sin ombudsman. Hennes kollega i Österbotten, Annika Grannas, är ombudsman på det norra området mellan Karleby-Vörå.

tar med eventuella bisysslor till huvudnäringen i beräkningen – snöröjning, jordbyggnadsarbeten eller dylikt – så att även den inkomsten beaktas och blir pensionsberättigad. Även om man har ett vanligt lönearbete, behöver man ha en LFöPL-försäkring om man har ett jordbruk.

– En ålderspension utbetalas för resten av livet efter pensionen, så det

är viktigt att den är på rätt nivå, poängterar Nina. En privat pensionsförsäkring kan vara ett komplement, men inget som ersätter den vanliga pensionen.

Olycksfallsförsäkring ingår

Hon sköter 95 procent av arbetet via telefon, och även om man tar

kontakt för att diskutera sin situation, betyder det inte att man måste göra några förändringar. Vid behov gör Nina hembesök, och självklart kan man själv besöka henne på de lokala kontoren om man avtalat om en tid.

– Man kan själv kontrollera sitt pensionsutdrag via LPA:s webbsidor, och även sköta en del an-

sökningar där. Jag rekommenderar ändå att man är i kontakt med sin ombudsman, för att allt ska bli så rätt som möjligt.

LFöPL subventioneras av staten upp till en viss nivå, och premierna är därför lägre än på en vanlig FöPL (företagarpensionsförsäkring). Dessutom följer alltid en olycksfallsförsäkring med en obligatorisk LFöPL. Den kan kompletteras med en frivillig olycksfallsförsäkring för fritid. Pensionerade jordbrukare och även barn/ungdomar som arbetar i jordbruket kan teckna frivilliga olycksfallsförsäkringar.

– Trots en fördelaktig försäkring kan premierna kännas tuffa då läget är som det är inom jordbruket. Det finns möjlighet till flexibilitet i betalningstiderna, bara man tar kontakt i tid, poängterar Nina.

Avträdelsetödet försvinner

Genom pensionsreformen som genomfördes ifjol höjdes pensionsåldern, och vid årsskiftet faller avträdelsetödet bort helt och hållet. Istället finns det möjlighet att gå i förtida partiell ålderspension från 61 års ålder. Man kan lyfta partiell ålderspension även om man fortsätter arbeta.

– Ännu ifjol var det här inte så känt, men numera får jag allt fler påringningar om saken och allt fler verkar ha fått upp ögonen för möjligheten, konstaterar Nina.

En nyhet är från och med årsskiftet är att man månatligen ska anmäla alla utbetalda löner till inkomstregistret – detta gäller även anställda familjemedlemmar.

– Registret är en helt ny databas som tas i bruk 1.1.2019. Om man anlitar en bokförare för sina löneutbetalningar bör man komma överens om hur man ska samarbeta kring detta. På LPA:s hemsidor finns också mer information om det nya inkomstregistret, tillägger Nina.

Text och foto: Anna Sand /Kustmedia Ab

FAKTARUTA

- En ny odlare bör skaffa LFöPL-försäkring inom 6 månader efter första inköp eller arrende. Det är dock inte ägandet som är avgörande utan brukandet av marken.
- Minimigränsen är 5 myel-ha, i vilken även skogsmark ingår men där 15 ha skog räknas som 1 ha åkermark. Med 4 ha åkermark och 15 ha skog uppfylls alltså minimigränsen på 5 myel-ha.
- Även sammanslutningar och dödsbon bör ha en LFöPL om kraven uppfylls i övrigt. För att ha rätt till avbytare i verksamheten, krävs också en LFöPL.
- I din LFöPL ingår även en olycksfallsförsäkring, till skillnad från i en vanlig FöPL.
- Pensionsåldershöjningarna gäller även lantbrukare.
- Från och med 2017 kan man från 61 års ålder få en förtida partiell ålderspension och därefter lyfta 25 eller 50 % av intjänad pension, medan man fortsättningsvis kan arbeta i lantbruket och fortsätta tjäna in pension. Detta kan vara ett alternativ till avträdelsetödet som försvinner. Det möjliggör t.ex. bildandet av en sammanslutning med barnen.
- Om man vid sidan om lantbruket har en bisyssla som har anknytning till huvudnäringen, såsom maskinentreprenad, bör även de inkomsterna tas i beaktande i LFöPL. Driver man ett helt skilt företag vid sidan om, krävs en skild FöPL för den verksamheten.
- Även om man har lönearbete och i huvudsak är anställd, så behöver man ha en LFöPL-försäkring om man också har ett jordbruk som bisyssla.

Som ung tänker man inte på pensionsfrågor, och det är inte ovanligt att försäkringen blir oförändrad på samma nivå trots att man kanske fördubblar sin odlingsareal.

PROJEKT
AGROTILLVÄXT

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Var ut i god tid – din ekonomi tackar

Framförhållning är en viktig del i en lyckad företagsledning. När man är steget före och inte ute i sista minuten betyder det mera pengar i plånboken. Om man har sina planer klara i tid, är de mera genomtänkta och det är ett tecken på att man är en förutseende företagsledare.

Man kan söka stöd från NTM-centralen för många olika satsningar. Vanliga objekt är produktionsbyggnader för nöt, svin, får och päls. Man kan även få stöd för renoveringar. Torkar och olika lagringsutrymmen är också populära. Investeringar i anknytning till växthus är också vanliga då vi har de flesta växthusen i landet. Ta kontakt för att höra dig för om din planerade investering kan få stöd.

Investeringstöd och startstöd kan sökas året runt från NTM-centralen, ansökningarna

behandlas dock fyra gånger per år. För ansökningarna som är inlämnade senast nedanstående datum får man investeringsbeslut inom 1,5–2 månader:

Investeringsstöd	Startstöd
15.1	31.1
15.3	30.4
15.8	31.7
15.10	31.10

En viktig del av ansökningshandlingarna är affärsplanen. För att garantera en välgjord plan bör våra ekonomirådgivare kontaktas i tidigt skede så att komplett material finns tillhanda senast en månad före nämnda datum. Råd2020 kan utnyttjas till vissa förutredningar före själva affärsplanen men då krävs att materialet finns senast två månader före sista inlämningsdatum. Samma framförhållning gäller även för andra leverantörer i planeringskedjan, t.ex. byggnadsplanerare och finansiär, tag kontakt i god tid så att de hinner behandla dina planer.

Det är även bra att kontrollera när byggnadsnämnden i din kommun har sammanträde. Bygglov måste finnas före NTM-centralen kan ta beslut i ärenden som berör nybyggande.

Sammanfattningsvis kan man säga att det är bättre att sikta på följande omgång om alternativet är en hastigt uppgjord bygg- och affärsplan, eftersom man ändå kan få beslut inom några månader.

TOR-ERIK
ASPLUND

Sektoransvarig företagsledning
050-386 5922

Kom med!
Bondebåten 2019

Bondebåten över Kvarken återigen i mars 2019!

Årets och Österbottens första Bondebåt 2018 var en succé! Därför har vi tänkt göra om det!

Vi lastar båten med lantbruksföretagare, samarbetspartners, fina föreläsningar och minimässa och njuter av goda diskussioner, fin stämning och smaklig middag ombord på Wasaline över Kvarken. På andra sidan erbjuder vi möjlighet till gårdsbesök eller shopping.

Boka in den **29.3.2019** och håll upp ögonen för mera information!

Aktuellt om skattebokföring

Snart läggs även detta år till handlingarna och vi får summera ihop hur det blev. Senast nu bör man börja tänka på årets skattebokföring och mata in verifikaten eller föra dem till bokföraren.

Jag rekommenderar att man gör ett mellanbokslut under hösten, då ser man hur resultatet verkar bli. Mellanbokslutet baserar sig på det bokförda materialet plus uppskattningar för resten av året. Då kan man jämföra läget med tidigare år. En jämn utveckling av resultatet är att föredra, då det ger minst skatter i längden. Därför kan man behöva göra några åtgärder om årets resultat inte "passar in" i trenden. Försök även uppskatta hur resultatet för 2019 kan tänkas bli, om man t.ex. är i en stark tillväxtfas så ökar troligen resultatet. Då bör resultatet för 2018 anpassas enligt det. Här hjälper en uppdaterad långtidsbudget mycket!

DET SKER EN del förändringar i lantbruksbeskattningen under det kommande året. Den kanske mest konkreta är att inlämningsdatumet för lantbrukets skattedeclarationer ändras. Den har ju varit sista februari i många år, men från 2019 (beskattningen av år 2018) blir det flera datum att hålla koll på.

JORDBRUKETS SKATTEDEKLARATION ska lämnas in senast 28.2 för skattesammanslutningar, med en ny blankett 2Y. Andra jordbrukare ska lämna in bl. 2 senast 2.4. Många har alltså fått drygt en månad extra tid. Dock ska ansökan om återbäring av energiskatten fortfarande lämnas in senast 28.2, samt momsdeklarationen för de som har årsredovisning. Blankett 2 har även ändrat en del, så det lönar sig att bekanta sig på förhand med den.

SKOGSBRUKETS SKATTEDEKLARATION (2C) ska lämnas in senast 28.2 för skattesammanslutningar, samt för de med enbart skogsbruk. Andra jordbrukare samt näringsidkare lämnar in bl. 2C senast 2.4. Den förhandsifyllda privata deklarationen ska korrigeras senast 2.4 för de som även lämnar in bl. 2 eller 5. För andra gäller tre datum: 7, 14 eller 21.5.

MED ANDRA ORD har jordbrukare som inte driver gården i en skattesammanslutning fått mera tid på sig. Glöm ändå inte bort att lämna in momsdeklarationen och energiskatten inom februari! Det gäller att hålla koll på vilket datum som gäller, nytt för i år är nämligen att deklareringsdatumerna ska vara framme senast den sista inlämningsdagen.

SKATTEFÖRVALTNINGEN FÖRSÖKER få flera att deklarerar elektroniskt, i år kommer det bl.a. inget returkuvert med blanketterna! Tjänsten

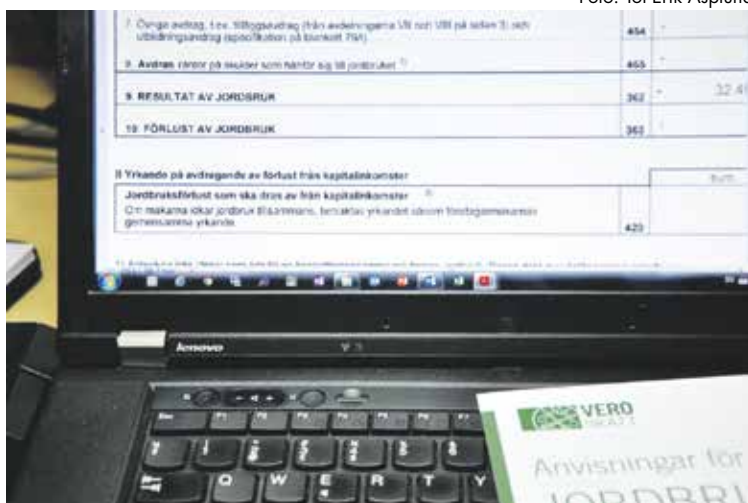

Foto: Tor-Erik Asplund

MinSkatt utvidgas så att man kan lämna in jord- och skogsbrukets inkomstdeklarationer där. Det är även som tidigare möjligt att lämna in via lomake.fi (e-blankett) eller som en datafil via ilmoitin.fi. Via MinSkatt kan man också ansöka om förskottsskatt och skattekort samt göra korrigeringar i den förhandsifyllda privata deklarationen. Tanken är att allt fler av Skatteförvaltningens e-tjänster koncentreras till MinSkatt i framtiden.

DE SOM ANVÄNDER sig av bokföringsbyråer för skattebokföringen kommer att bli tvungna att ge nya fullmakter för elektronisk kommunikation under hösten. Skatteförvaltningen slopar nämligen Katso-fullmakterna som hittills använts

och tar i bruk Suomi.fi-fullmakter. I praktiken sköter bokföringsbyrån om ändringen; kunden behöver bara ge sitt elektroniska godkännande av fullmakten. Det fungerar även i fortsättningen att använda sig av sina bankkoder.

BESKATTNINGEN HAR HITTILLS avslutats 31.10, men från och med skatteåret 2018 avslutas beskattningen enligt en tidtabell som varierar. När det slutliga skattebeslutet getts avslutas beskattningen efter en viss tid. I skattebeslutet anges när beskattningen slutförs. I praktiken kan det ske redan i juni, men även 31.10 som nu. Detta betyder att även förfallodagen för restskatten samt återbäringen ändras. Den första raten av restskatten ska betalas den första

dagen i den andra månaden efter avslutandet av beskattningen. Rat två ska betalas två månader senare. Avslutas beskattningen t.ex. 15.8 så ska restskatten betalas 1.10 och 1.12. Skatteåterbäringen betalas den tredje dagen i den andra månaden efter beskattningens avslutande. I ovanstående fall skulle alltså återbäringen ha betalats 3.10. Detta gör att planeringen av gårdens likviditet försvåras!

EN FÖRÄNDRING SOM berör löneutbetalare är att Inkomstregistret tas i bruk 1.1.2019. Alla som betalar löner måste anmäla lönen till registret efter 1.1.2019. Anmälan ska vara framme senast fem kalenderdagar efter lönebetalningen. Denna anmälan ersätter bl.a. deklarationen av skatter på eget initiativ (förskottsinneställning och sjukförsäkringsavgift) och årsanmälan till Skatteverket, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, arbetspensionsförsäkringsbolaget samt olycksfallsförsäkringsbolaget. Man vinner med andra ord en del pappersarbete med denna förändring! Tidpunkten för betalning av t.ex. förskottsinneställningen på löner ändras inte, utan fortsätter vara den 12 dagen i månaden, med antingen månads- eller kvartalsbetalning.

PER-ERIK JÄRN

Ekonomirådgivare
mobil 050-592 0985

LANTBRUKSKALENDER 2019

Lantbruksföretagarens aktuella informationspaket och en uppskattad gåva, A5-format, ringinbindning, 368 sidor

TEMA:
Gården som arbetsgivare

Riktpreis: 30 €
PÅ KÖPET FÅR DU:
Apparna SLF Tank och SLF Utsäde

Vill du läsa faktadeln elektroniskt! Köp i webbshopen 25 €
Kalender + e-fakta-del 40 €

FÅS FRÅN LANTBRUKSSÄLLSKAPETS KONTOR OCH VÄLFÖRSEDDE BOKHANDLAR & LANTBRUKSAFFÄRER

UTGIVARE:
Svenska lantbrukssällskapens förbund (SLF)
Elisabetsgatan 21 B 12, 00170 Helsingfors
Tfn (09) 135 1035, e-post: info@slf.fi
Webbshop: www.slf.fi/butik

PRO Agria

VILL DU SÄLJA SPANNMÅL?

A-FODER

Sälj din spannmål till oss!
www.a-rehu.fi

VILL DU KÖPA SPANNMÅL?

Tag kontakt
Sören Stenroos 050 320 1539

Innehåller ditt foder mögeltoxiner?

Mögeltoxiner har undersökts i över 50 år, men det är först de senaste åren som forskarna har börjat undersöka toxinerna närmare. Detta beror på att det finns bättre analysmetoder, vårt klimat har märkbart förändrats och även våra odlingsmetoder har ändrat.

Det är flera faktorer som inverkar på förekomsten och mängden mögeltoxiner: torka, rikliga regn, höga eller låga temperaturer, skadedjur, växtsjukdomar och även odlingsmetoder.

Mögel förekommer på många av våra jordbruksgrödor under deras tillväxtfas och även under lagringen. Vissa typer av mögel har förmågan att under speciella förhållanden producera föreningar som kallas mykotoxiner / mögeltoxiner, vilka påverkar djurens hälsa och produktion negativt.

Mögelsvampar förekommer överallt, men alla mögel producerar inte gifter. Mögelsvampar som däremot är "stressade" producerar gifter. Stressen kan orsakas av t.ex. torka, hög fukthalt, variationer i temperaturen och växtsjukdomar. Gifter kan bildas på åkrarna under växtperioden eller senare under lagringen.

Idag har över 500 olika mögelgifter identifierats och fler kommer att hittas i framtiden. Detta beror på att vår odlingsteknik och klimatet förändras, vi har effektivare husdjursproduktion och bättre analytik.

MÖGEL KAN PRODUCERA flera olika gifter och flera olika mögel kan producera samma gifter. Dessvärre kan inte förekomsten av mykotoxiner förknippas med synlig mögeltillväxt.

De allmänaste giftbildande mögel-svamparna är:

Fusarium

Zearalenone, DON, T-2, fumonisin (Rödmögel, allmänaste giftbildaren på åkern)

Penicillium

Okratoxin, sitrinin, patulin (förekommer allmänt i ensilage)

Claviceps

Ergotoxin (Mjöldryga, t.ex. i axen på korn)

Aspergillus

Aflatoxin, okratoxin

Man kan inte förstöra eller få bort mögeltoxiner som redan bildats!

Mögeltoxiner inverkar på så sätt att näringsämnenas utnyttjande försämras och orsakar störningar på ämnesomsättningen. Vanligtvis anses grisar vara den djurart som är mest känslig för mögeltoxiner. Tidigare har man trott att mögeltoxiner inte påverkar idisslare och speciellt inte mjölkkor till följd av vämmikrobernas aktivitet. Det är dock klart att mögeltoxiner påverkar även idisslare och att vämmen inte kan avgifta alla mögeltoxiner under den tid fodren passerar vämmen.

Mögeltoxinernas skadliga verkningar hos idisslare kan visa sig som akuta eller som kroniska. Kroniska är mer problematiska än akuta eftersom djuret fått i sig skadliga mögeltoxiner under en längre tid vilket inte märks innan djurets produktion och hälsa klart försämras.

Mögeltoxinerna verkar sällan ensamma och när det i fodret finns många olika typer av toxiner förstärker de varandras giftighet. Hos idisslare kan symptomerna visa sig i form av ät-, våm-, tarm- och hormonstörningar. Detta leder i sin tur till nedsatt produktion och förändringar i mjölkens sammansättning med bland annat förhöjd cellhalt. Mögeltoxinerna inverkar också negativt på djurets fertilitet.

DE SENASTE ÅREN har Finland utsatts för väldigt extrema väderförhållanden. Exceptionell nederbörd eller torka och värme kan stressa grödorna och skapa goda förhållanden för mögel och mögeltoxiner i spannmål och ensilage. I fodret som analyserats i Österbotten har i många fall hittats väldigt höga halter av mögeltoxiner.

Toxinerna kan inte förstöras, men det finns preparat som kan binda toxinerna och på så sätt "föra" bort toxinerna via avföringen. Bäst är när odlaren själv försöker minska risken för mögeltoxiner i fodret genom odlings tekniska åtgärder. För spannmål är direktsådd problematiskt i och med att halmen blir kvar på ytan och kontamineras med nästa års spannmål. En bra växtföljd samt kvaliteten på utsädet och att bekämpa växtsjukdomar har också stor betydelse för mögelbildning.

För ensilaget har skörde- och ensilerings tekniken stor betydelse för mögeltoxinerna. Det är synnerligen viktigt att ensilaget är rent och att det packas och täcks väl.

MAGNUS BLÄSSAR

Mjölkgårdsrådgivare
050-432 3970

Axplock från Slätte ekodag, Töreboda Sverige

Foton: Ulrika Wikman

LEADER
Aktion
Österbotten

ULRIKA WIKMAN

Ekorådgivare
050-5852 305

Emil Olsson är ägare till Slätte Gård i Västergötland, Sverige. Han och hans fru **Therese** är tillsammans med projektledarna **Olle och Cecilia Ryegård** huvudarrangör av ekomässan Slätte ekodag. Mässan arrangerades 19 juni 2018. Slätte ekodag hade i år temat "Slätte goes under ground". Fokus var jordhälsa med föreläsningar och demonstrationer i fält.

Artikelförfattaren deltog i Projekt EkoNu:s studieresa till Slätte Ekodag och besök

till 2 ekologiska gårdar i Sverige 18-20.6. I resan deltog 14 finlandssvenska producenter, rådgivare och intressebekare. På EkoNu:s hemsida (www.ekonuu.fi) kan man läsa Micaela Ströms resereportage från studieresan.

EMIL OLSSON HAR målsättningen att höja mullhalten från 2,8 % till 6 % under en 10 års period på sitt demofält vid kanten av mässområdet. Målsättningen är genom det höja skörd och

kvalitet. Olika typer och blandningar av bottengrödor och näringsbalansering kommer att användas. Bottengrödor kallas mellangrödor i Sverige.

HUVUDGRÖDAN RADHACKAS och då kan man så bottengrödor vid olika tidpunkter, med olika blandningar och med olika avstånd från huvudgrödan för att fram det bästa alternativet för skiftet.

MAN EFTERSTRÄVAR ATT få så många "gröna" dagar om året på skiftet och så lite bar jord som möjligt. Man kommer att pröva nedmyllning av grönmassa, som ytkomposterats med fermentering genom att en bakteriekultur har sprutats över grönmassan.

SLÄTTE GÅRD SÄLJER också organiska gödselmedel under namnet EkoVäx och de gödselmedel används också på åkrarna.

Källa: Emil Olsson, Olle Ryegård, Land Lantbruk

Vibhoda Holten från Vital-analyse i Norge och **Martin Beck**, ekorådgivare från Danmark talade båda om hur man kan förbättra markens hälsa och bördighet.

– Vi önskar en högre mullhalt, en förbättrad vattentillgången vid torka likaså att jorden bättre kan ta emot mycket regn.

DE TOG UPP vikten av att näringsämnen i jorden är i balans. Vital Analyse-företaget jobbar med markanalyser enligt Albrecht-markanalysmetod. Speciellt förhållandet mellan kalcium (Ca) och magnesium (Mg) har stor inverkan på jordstrukturen. Det ideala förhållandet i jorden mellan några viktiga näringsämnen är 68 % kalcium – 12 % magnesium – 4-5 % kalium – 0,8 % natrium. Balansen inverkar på livsbetingelserna för mikroberna och grödornas tillväxt. Det finns skillnader mellan jordarterna.

ETT ANNAT STEG för att bygga upp mullhalten är att åkern har så många "gröna" dagar som möjligt, dvs. ha ett **kontinuerligt grönt växttäck**. 1 % mull är ca 20-25 kg kväve. Rena spannmålsgräddor kan förlora 0,5-1 ton mull per hektar och år. Gröna plantor och rötter livnär mikroblivet i jorden. I många jordar finns det för lite

Martin Beck

svampar i förhållandet till bakterierna. Det ska finnas en balans mellan dem. Då mikroberna bygger upp jordstrukturen, får grödorna lättare tag i näringsämnen och förbättrar alla andra markdjurs livsbetingelser. Beck och Holden talade om att strategiskt använda bl.a. vintergröna grödor, botten- och fånggrödor och ytkomposter.

OM DET ÄR obalansen mellan näringsämnen eller mellan mikroberna i jorden kommer ofta ogräsen som ett brev på posten.

YTKOMPOSTERING (flakkomposter) av krossad grönmassa ovanpå markytan med fermentering genom tillsats av bakteriekultur var mer obekant. Metoden är lite som att baka bröd på surdeg. Man låter mikroberna göra jobbet. Den fermenterade grönmassan brukas in i det översta jordlagret och den mikrobiella omsättningen är snabbare. Grönmassan bryts ner och näringsämnen frigörs av mikroberna, vilket gör att nästa gröda har snabbare och större näringstillgång.

DRIFTSLEDARUTBILDNING

Yrkesexamen inom lantbruksbranschen

För dig med erfarenhet av lantbruksbranschen, som vill utveckla och optimera ditt företag!

Utbildningen genomförs i första hand som företagarläroavtal.

Frågor? Kontakta Maria Wirtanen 044 7215 333, e-post maria.wirtanen@optimaedu.fi

www.optimaedu.fi/landbruk

Vi finns på Trädgårdsgatan 30 och Lannäslund 1, Jakobstad. Välkommen!

SERVICE OCH FÖRSÄLJNING

SERVICE AV LANTBRUKSMASKINER

Reservdelar, tillbehör, oljor med mera.

AUKTORISERAD VALTRA, FENDT, JOHN DEERE OCH SAMPO ROSENLEW SERVICE.

Stihl MS 241 CM motorsåg

• Volym 42,6 cm³ • 2,3 kW/3,1 hk • 4,5 kg

599 €

Stihl MS 201 CM

• Volym 35,2 cm³ • 1,8 kW • 3,9 kg

Världens lättaste proffssåg

699 €

Stihl MS 261 CM

• Volym 50,2 cm³ • 3,0 kW • 4,9 kg

699 €

M-TRONIC styrsystem. Ingen shoke och inga justeringar.

Cirkelv. 15, 65100 Vasa

MASKINSERVICE • KONEHUOLTO
MARANDER

tel. 06-318 2950
0500-364 688

www.marander.fi • email: marander@maskin.netikka.fi

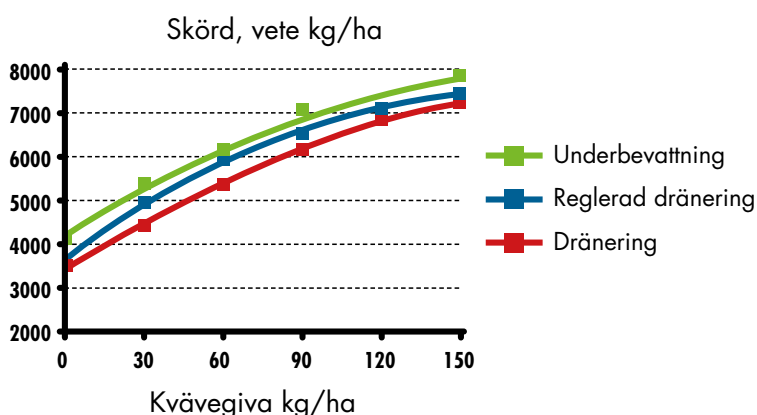
VYYHTI

Torr sommar, då gav underbevattning högre skörd

Under senaste sommar har många jordbrukare ringt angående torkan och frågat hur underbevattningen går till.

De skiften som ligger intill ett vattenförande utfalldike, bäck eller å och har reglerad dränering installerat har varit lyckligt lottade. De har kunnat underbevattna genom att pumpa in vatten i dräneringssystemen. Med reglerbrunnar kan man balansera upp vådrets ytterligheter, som torka eller stora regnmängder, man pumpar endera in vatten eller släpper ut vatten.

Det är viktigt att börja pumpningen i tid före grundvattnet sjunkit under täckdikesrören. Avdunstningen är under växtperioden i medeltal 2–6 mm (20–60 m³/ha) i dygnet beroende på temperatur, väder och odlingsväxt. Hur snabbt åkern kan ta emot vatten beror på flera faktorer, som jordart, struktur och dräneringssystemets skick. Dräneringssystemen klarar av att ta emot upp till 2–8 l/s och då bör pumpen ha en effekt på 400–800 l/min. En torr som-

Skörderesultat för vete år 2018, från VIMLA försöksfältet på Söderfjärden. Källa: Luke.

mar som sommaren 2018 påbörjades underbevattningen före midsommar och fortsatte fram till augusti med ca 2 veckors intervall, vilket betyder 3–4

gångar under odlingsäsongen i 2–3 dygn. Viktigt att man låter vattennivån sjunka undan mellan pumpningarna, så att rötterna strävar neråt.

Har du funderat på om underbevattning är lämpat för dina åkrar, kontakta gärna oss, så kollar vi upp det.

Underbevattning lämpar sig för alla odlingsväxter och jordarter med bra struktur och genomsläpplighet. Men man måste komma ihåg att följa med väderlek och anpassa underbevattningen enligt odlingsväxt och underlag. Torkkänsliga åkrar gick att rädda med underbevattning i sommar. Vi har fått många spontana kommentarer om lyckad bevattning och skördeökning med

500–1000 kg/ha för spannmål och betydligt mera för exempelvis potatis. Samma gäller vallodling där bevattningen har haft stor betydelse för första och andra skörden.

RAINER ROSENDAHL

Dräneringstekniker
0400-561 550

Underhåll utfallet

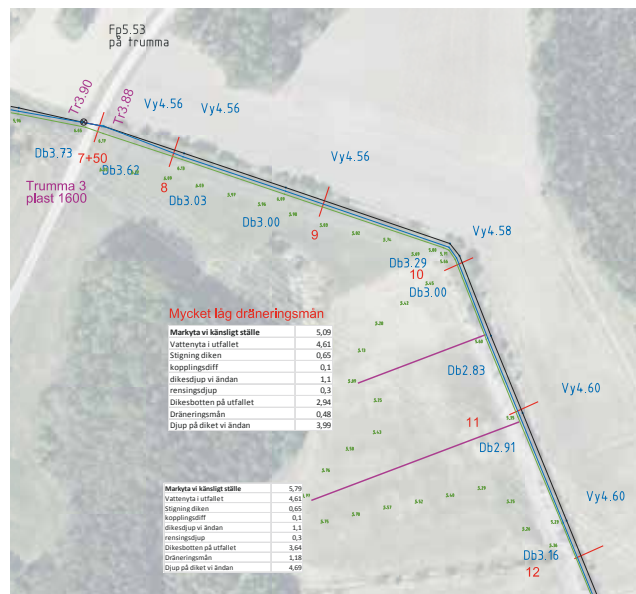
Kvistar fördämmer vattenströmningen och kan orsaka erosion i slänten.

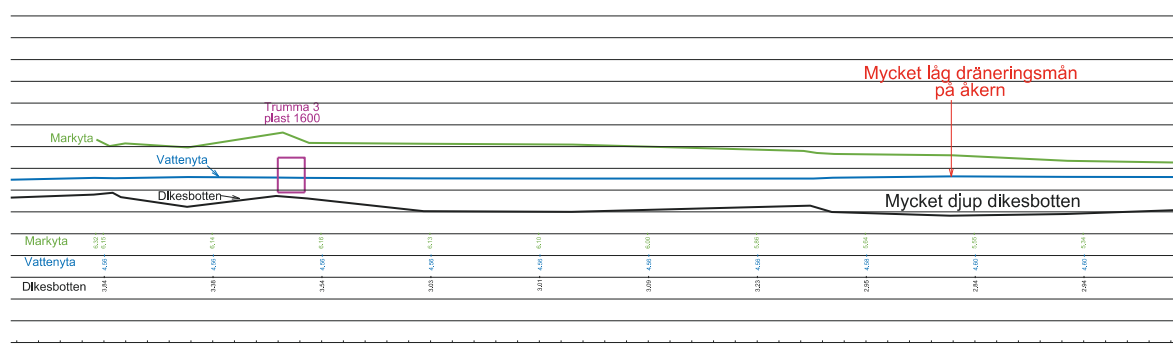
Låg torrläggningssmån där vattenytan är hög försvårar och försenar upptorkningen.

Växtlighet i slänten förhindrar vattenflödet.

Plankartan på ortobotten och uträknat torrläggningsdjup på känsliga med mätresultat visar tydligt vad torrläggningssmånen är och borde vara.

Mätningresultatet i form av en längdskärning ger en tydlig bild av torrläggningsförhållanden på utfallet.

Ett underhållsprojekt för ett utfall kräver mycket arbete, beroende på dikningssammanslutningens aktivitet och torrläggningens storlek. Många gånger kan arbetsbördan för ombudsmännen vara en av orsakerna till minskat underhåll av utfall. Underhåll behövs om vattenströmningen i diket är otillräckligt eller om torrläggningsdjupet inte räcker till. Orsakerna för dålig vattenströmning kan bero på många olika faktorer:

- slam och gräs i dikesbotten
- dikeskanterna rasat p.g.a. ökad vattenmängd från uppåt ligande avrinningsområde
- slänterna har blivit slybevuxna
- markytan på nyttoområdet har sjunkit ihop
- diketets bottenprofil bromsar flödet
- trummor på fel nivå och underdimensionering samt söndriga trummor

Genom en terrängsyn får man en bra helhetsbild av fårans egentliga skick och syn på faktorer som borde åtgärdas. Det som i terrängsynen inte ses är fårans bottenprofil samt markytans höjdförhållande till dikesfåran.

För att säkerställa torrläggningsdjupet bör en avvägning av närliggande åkrar och fårans botten göras. Från grundtorrläggningens förrättning bör fårans balanslinje redas ut och jämföras med dagens dikesbotten. Detta görs med hjälp av fixpunkter i terrängen som uppgjorts i förrättningen. Många gånger kan det räcka med att rensa på rätt ställe. I exemplet på längdskärningen har man grävt för djupt på en stor del av sträckan och för grunt lägre ner. Man kan t.o.m. spara pengar genom att utföra en mätning.

ÖSL mätningstjänst utför avvägning av utfall samt utreder torrläggningens förhållanden, dimensionering av trummor mm. Vi producerar också grunddata för 3-D grävning genom att införa balanslinjen i elektroniskt format och utför även utpålningar av rensningsdjupet om 3D grävning inte finns att tillgå.

MIKAEL BLOMQVIST

Dräneringsplanerare
050-379 5905

SIMON NÄSSLIN

Dräneringsplanerare
050-431 0734

Vassen är finhackad. Jaana Höglund och Stefan Nordman. Foto Theresa Gull.

Vass som jordförbättringsmedel

Hösten 2017 inleddes ett försök med att använda vass som jordförbättringsmedel i potatisåkrar.

Agrologstuderande Suvi Jaakkola har som sitt slutarbete för studierna följt med vilken effekt vassspridningen har haft. Vassens påverkan på skörden och kvaliteten har undersökts. Även vassens påverkan på jordstrukturen samt om vassen orsakar störningar för jordbearbetnings- och potatismaskinerna.

I Kristinestad växer det vass på 570 ha och odlas potatis på 2100 ha.

Försökets utförande

Två skiften var med i försöket. Hösten 2017 togs markkarteringsprover på vardera halvan av skiften samt markpackningen mättes med penetrometer. Resultaten var likvärdiga så skiften var lämpliga för försöket. Vass spreds på ena halvan av skiften. Spridningsmängden var 25 ton/ha eller 125 m³/ha.

Våren 2018 skedde jordbearbetning, gödsling och sättning på normalt sätt för hela skiften. Under växtperioden följdes plantsättning, tillväxt, rotutveckling, knölbildning samt tillväxt. Bladanalys togs i augusti. I början av september gjordes provupptagning där skörd, storleksfördelning kvalitetsbrister samt stärkelseprocent undersöktes. Hösten 2018 ny markkartering och penetrometermätning på samma platser som året innan.

Vass är inte ett gödselmedel

Enligt Mavis anvisningar berörs inte vassklipp av gödsel gränsvärden för miljöstöd och inte heller av nitratdirektivets gränsvärden, eftersom vass inte räknas som gödselprodukt som listats av Evira. Däremot kan vassklippet jämföras med andra organiska växtröster som till exempel halm.

Resultat av försöket

1. Den utspridda vassen orsakade inga störningar varken för jord-

Den utspridda vassens innehåll av näringsämnen samt skiftenas näringsbehov vid potatisodling.

kg/ha	Utspridda vassens innehåll av näringsämnen	Gödselrekommendationer för potatis enligt markkartering	
		Skifte 1	Skifte 2
N	220	60–80	60–80
P	22	20	55
K	252	110	130
Mg	25	50	20
Ca	30	100	60

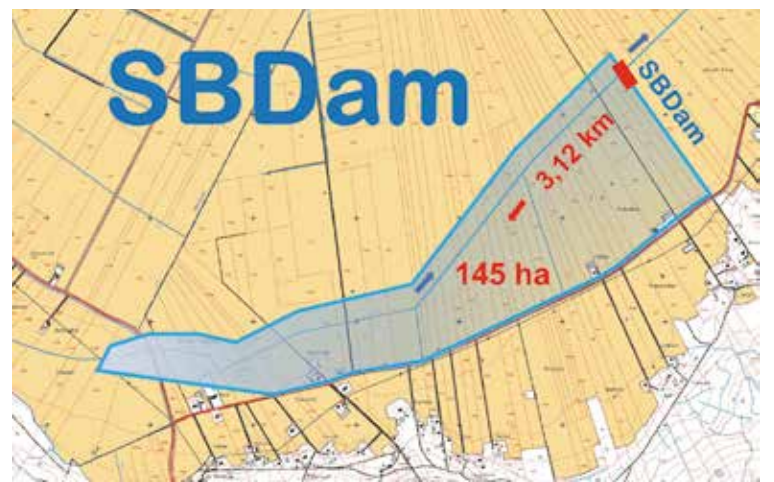

Våta skördeförhållanden. Enligt föraren klarar maskinerna samma vaddjup som ett par Nokia 42. Foto Stefan Nordman.

bearbetning eller för potatismaskiner. 2. Vassen hade ingen inverkan på skörden eller potatisqualiteten och inte heller på stärkelsehalten. 3. Vassens innehåll av näringsämnen har inte i någon större utsträckning varit tillgänglig för potatisen under det första året vilket är en fördel då man beaktar kväveinnehållet som är tre gånger högre än potatisens behov. 4. Bladanalys tagen i augusti visar på högre värden för kalcium och bor, för övriga näringsämnen är inte resultaten samstämmiga. 5. Markkarteringen tagen 2018 jämfört med 2017 visar en höjning av markens innehåll av organiskt material där vass spridits. På ena skiftet från 1,40% till 1,45% och andra skiftet 3,25% till 3,6%. Ledningstalet visar dubbelt så höga värden 2018 även där vass inte spridits. Befärad höjning av natriumhalten har inte skett. För	övriga näringsämnen är resultaten inte samstämmiga. 6. Penetrometermätning inga resultat ännu – marken för hård. 7. Kostnaden blev 4130€ / ha för klippning, lastning, transport och utspridning. Försöket visade på en höjning av markens innehåll av organiskt material redan efter en spridning. En årlig spridning skall göra gott för markens humushalt och struktur. Med ett potatispris på 17 cent per kg behövs en skördeökning på 24 ton per ha för att täcka kostnaden på ett år. Utomstående finansiering är absolut nödvändigt för att det ska vara realistiskt möjligt att genomföra.

STEFAN NORDMAN

Potatisrådgivare
0400-266 682

Nu är Söderfjärds dammen på plats

Foto: Rainer Rosendahl

Det var på initiativ av en grupp odlare från Söderfjärden, vilka tillsammans med ProAgria planerade en reglerbar damm som skulle monteras på en befintlig trumma, för att kunna reglera flödet i diket under odlingsäsongen. Regleringen befrämjar miljön och odlingen på flera sätt.

- På sura sulfatjordar förhindras syresättning av sulfidskiktet
- Förhindrar att diket torkar ut och växer igen
- Vattenpelaren ger motvikt och stabiliserar diket
- Vatten för underbevattnings under odlingsäsongen
- Påverkar stor areal på flacka områden

Med vår skiss i bakfickan åkte vi hösten 2017 till Kaivotuote i Lillkyro och När-Motor i Närpes, som hjälpte oss med teknik och tillverkning under vintern. Reglerdammen stod klar våren 2018 och består av

solpanel, el-motor med växellåda, två dammluckor monterade i glidskenor på stommen, vars nivå styrs med automatik. Dammen monterades på en befintlig trumma med en diameter på 1,6 m. Maximala reglernivån är 1,07 m eller 2/3 av trummans diameter.

Monteringen utfördes den 9 maj i strålende solsken i samband med rensningen av diket. Vädret har under sommaren fortsatt lika soligt, vilket har betytt att vi inte har haft något direkt flöde i utfallsdiktet att reglera denna sommar. Damm-luckorna lyftes helt upp i mitten av oktober och då fungerar trumman med fritt flöde fram till våren. Vi vet att all teknik fungerar, så vi hoppas kunna spara och reglera en del av vårflödet nästa sommar med gott resultat.

RAINER ROSENDAHL

Dräneringstekniker
0400-561 550

Ekonomirådgivarnas inspirationsresa till Skåne 26-28.9.2018

LEADER
Aktion
Österbotten

I slutet på september besökte en del av ÖSL:s ekonomirådgivare Hushållningssällskapet i Skåne. Christer Yrjas som jobbar som projektledare för Hushållningssällskapet Skåne stod som värd för besöket.

Vi besökte lantbruksföretagaren Lars Nilsson i Skåttiljunga. Lars har drivit och utvecklat sitt lantbruksföretag i ca 30 år, han tog över efter sina föräldrar på 90-talet. Idag hade han en grisproduktion med lite under 10.000 grisar en växtodlingsareal på ca 250 hektar med allt från vall, foder, spannmål till potatisodling. Av potatisen odlas en stor del fabrikspotatis dvs. till stärkelseindustrin och chipsproduktion.

Ett råd som Lars hade var att man skall bygga upp sitt företag så att man har möjlighet att utveckla och bygga under lågkonjunkturer. Man skall alltid göra beräkningar och låneförhandlingar klara för att sedan kunna slå till när rätt tid kommer. Med facit i hand kan man säga att det är precis så som Lars jobbat. Lars Nilsson bedriver även ett aktiebolag specialiserat på odling av ekologiska produkter på 80 ha, största produkterna är morötter och potatis. Lars hade en mycket positiv syn på sitt företagande. Lars sysselsätter ca 20 st. personer.

UNDER RESANS DISKUSSIONER kom vi fram till att man i södra Sverige får mindre stöd än på vårt område, mjölkpriset är även lägre. Dock får man en lönsam verksamhet genom att man t.ex. utlokaliserat många

Hushållningssällskapet Helgegården.

tjänster bl.a. gödselspridning och sockerbetsupptagning. Det finns flera stora maskinstationer som idkar entreprenörsverksamhet. Man köper dessa tjänster istället för att köpa hela maskinparken själv. Samtidigt vinner man tid som man kan satsa på att utveckla sin verksamhet.

I landskapet Skåne har man mest lätta jordar. Ca 80% av alla odlingar är bevattnade i Kristianstadsområdet. Imponerande var de grymma bevattningsanordningar de hade i området. Kristianstad ligger på Sveriges lägsta punkt och de har otaliga vattenreserver i området, därför är bevattning oerhört vanligt. Man har tom. bevattning på vall.

VI BESÖKTE ÄVEN Valsegården med företagaren Lars Jönsson i Fjällinge. Han drev en arrendegård, hans familj har drivit den i 100 år med ett arrendekontrakt på fem år per gång. Gården arrenderas av ett av Sveriges största gods, Trolle-Ljungby. Han

hade 140 mjölkkor med 2 robotar. Han odlade olika spannmål, vall, sockerbetar och potatis med en areal på ca 250 ha.

Andra dagen var det fokus på Hushållningssällskapet Skåne och dess tjänster. Stefan Gustavsson, Ingemar Henningson och Johan Eriksson stod för ekonomibiten. Hushållningssällskapet driver en försöksgård med ca 55 ha mark samt ett eget gymnasium för lantbruksstudier. Vi fick ta del av information om hur de jobbar med sina kunder och vi fick även besöka ett fältförsök på fodermajs, växtodlingsrådgivare Ida Lindell höll i trådarna för detta. Detta var givande att se eftersom flera av oss inte hade sett en majsodling i verkligheten tidigare.

I SKÅNE KOMMER jordbruket igång i mars och man håller på till ca januari. Under en kort tid har medelarealen stigit snabbt, för vissa områden är den över 200 ha. Spannmålsod-

Tor-Erik Asplund, Johanna Norrvik, Åsa Mattsson & Anne Sigg.

lingen går främst till djurproduktionen eftersom man har mycket djur i området. I området finns även ca 56.000 hästar dvs. mer än antalet mjölkkor. Det är hästnäringen som lider nu efter årets torka eftersom det är djurgårdarna som brukat sälja sitt foderöverskott till hästgårdarna, men eftersom djurgårdarna har brist så säljer de inget i år.

Vi avslutade besöket på Helgegården med info om Green Care ledd av Krister Yrjas. Grön Arena är ett projekt som hållit på ca 10 år. Man jobbar för att gårdar ute på landsbygden skall kunna erbjuda utomstående personer som behöver lugn och ro och ett bättre välmående, en möjlighet att få

komma till gården. Projektet är social omsorg för t.ex. daglig verksamhet, skolverksamhet, hälsa och rekreation.

Resan innehöll verkligt intressanta och intensiva dagar. Det är en fördel att få ta del av andras arbete för att kunna få nya idéer och infallsvinklar i sitt eget arbete. Vi är oerhört tacksamma över att vi blev så positivt mottagna och vi kan inte annat än konstatera att det är givande att vrida sina vyer med jämna mellanrum.

ANNE SIGG

Ekonomirådgivare
050-447 2654

Ta kontroll över mögeltoxiner

Mögeltoxiner är osynliga, smaklösa och luktfria gifter som har bildats i mögeltillväxt. Om det finns mögeltoxiner i grödorna, försvinner de inte någonstans. De övervintrar i halm och kontamineras med nästa års spannmål. Mögeltoxiner försvinner inte genom torkning, upphettning eller med tiden. Mögelgifter förekommer även i ensilage och det är ytterst viktigt att ensilaget tåtas väl, för att minimera risken att toxiner bildas.

För mer information om mögeltoxiner inverkan på produktionsdjur, kontakta våra representanter.

**Sixten Passell, tel. 040 8320 458 eller
Johnny Heikkilä, tel. 050 407 3811**

Teho-DeTox

Vi kan erbjuda hjälp via en toxinbindare, som minskar toxiner i matsmältningskanalen. Toxinbindaren fångar in de skadliga mögelgifterna samt bryter toxiner i molekylstruktur och därmed förhindrar deras skadliga inverkan på djurens hälsa.

Feedex

Oy Feedex Ab, Industrigatan 4, 68800 Kållby tel. 020 1984 820

www.feedex.fi

LANTBRUKARENS PERSONLIGA RÅDGIVARE.

”Vi tar fram lösningar som stöder ditt företags framgång.”

Vi tar ansvar för att saker och ting löper enligt plan. Våra kunder tackar oss för vårt människonära och flexibla arbetssätt.

Vill du veta mera? Boka in ett möte. Du når oss per e-post (foretag@aktia.fi) eller genom att ringa vår företagskundservice **tfn 010 247 6700**.

Välkommen till Aktia Bank!

Aktia

Gillar kundmöten

Tanja Gammelgård är agrolog och jobbar som mjölkgårdsrådgivare på Bennäs kontoret.

HON BÖRJADE JOBBA på Lantbrukssällskapet hösten 2014. Tidigare har hon jobbat som avelsrådgivare men tog en paus från branschen 2013. Hon testade att jobba med annat än inom jordbruk men insåg rätt snabbt att hon saknade branschen och djuren. Tack vare kontakter till Lantbrukssällskapet fick hon jobb

som mjölkgårdsrådgivare och har trivts bra sen dess.

TILL TANJAS ARBETSUPPGIFTER hör bl.a. produktionsuppföljning för mjölkgårdar och planering av utfodring. Ett annat ansvarsområde är rådgivning inom dikoproduktion.

När det kommer till arbetsplatsen trivs Tanja med den goda gemenskapen och samarbetet mellan kollegorna. Bästa med jobbet som rådgivare är kundmöten.

– Det mest givande i mitt arbete är när kunden tagit till sig rådgivning och man ser utveckling och framsteg.

Tanja är bosatt i Oravais. Hon jobbar även, vid sidan av arbetet på Lantbrukssällskapet, som anställd på föräldrarnas mjölkgård i Kimo.

– Jag brinner för kossor och väljer gärna att spendera tid på gården. Då hon inte jobbar eller tar hand om djuren tycker hon om att springa, och då speciellt längre sträckor som maraton.

Specialiserad på potatis

Stefan Nordman har jobbat på Lantbrukssällskapet sedan 2002 och har sitt kontor på Lantbrukskansliet i Lappfjärd. Han är växtodlingsrådgivare med specialisering på potatisodling.

TILL STEFANS ARBETSUPPGIFTER hör det normala rådgivningsarbetet såsom odlings- och gödselplaner, stödansökningar och under växtsäsongen uppföljning av tillväxt samt växtskyddsrådgivning. Han utför även arbetsuppgifter åt Evira såsom provtagning av importerad utsädespotatis, nematodprovtagningar samt ringrotoprovtagningar. Utöver det gör han arbetsplatsbesök tillsammans med hälsovårdare på gårdar

för att bedöma gårdens arbetsförhållanden med tanke på olycksrisker och mängden ensidigt arbete.

TILL ARBETSUPPGIFTERNA HÖR även att testa växtskyddssprutor och växt-hussprutor, och han utför också kvalitets auditeringar för Inhemska Trädgårdsprodukter.

TILL STEFANS ARBETSUPPGIFTER hör även ordnandet av potatissortförsök, i år är det tionde året med sortförsök. En av de mer udda arbetsuppgifterna har blivit att ge rådgivning vid olika tvister som kan uppstå, och vara vittne vid rättegångar.

Stefan fungerar som arbetsskyddsansvarig för Lantbrukssällskapet.

STEFAN SÄGER ATT han har stor nytta i sitt arbete av att sitta på Lantbrukskansliet. Man kompletterar varandra bra och arbetet löper på smidigt, speciellt vid stödansökningstider.

Utöver det trivs han med arbetskollegorna och kundkontaktarna som man får som rådgivare.

DÅ BONDEN HAR fått skörden bärgad och kan ta ledigt från odlandet, så gör Stefan detsamma – genom att sticka på solsemester. Också motorcykelresor är ett stort fritidsintresse.

– Det blir både kortare och längre resor, och frun följer gärna med! MC turerna har rört sig mellan Nordkap och Medelhavet.

Givande rådgivningsarbete

Johanna Norrvik jobbar på lantbrukssällskapet som ekonomirådgivare.

Till hennes normala arbetsuppgifter hör att göra upp affärsplaner, sköta skatte- och lönsamhetsbokföringar samt investeringsansökningar till NTM-centralen, s.k. Hyrrä-ansökningar.

Utöver det arbetar hon även med Råd 2020, vilket innebär att kalkylera och budgetera för investeringar inom jordbruket.

SOM EKONOMIRÅDGIVARE ARBETAR hon inom alla områden, både inom växtodling som husdjursproduktionen. Det mesta av arbetet sker från

kontoret i Vasa men hon jobbar även ute på fältet, då med hela Österbotten som arbetsområde.

JOHANNA, SOM TILL yrket är tradenonom, började jobba på Sällskapet 2015 och har trivts bra sen dess.

– Jag sökte hit eftersom det lät som ett varierande jobb. Man har olika slags ekonomiska uppgifter, och jobbar inte endast med bokföring.

DE TREVLIKA KOLLEGORNA och den goda gemenskapen på jobbet är det som bidrar mest till att Johanna trivs så bra med sitt arbete. Även själva rådgivningsarbetet är givande.

– Jag trivs bra med mina arbetsuppgifter. Det är roligt att träffa olika människor, kunna dela med sig av sin kunskap och hjälpa andra.

JOHANNA BOR I Vasa men är hemma från Lappfjärd där hennes familj bedriver potatisodling. Johanna är dock nöjd med att jobba på lantbrukssällskapet istället för hemma med odlingen.

PÅ SIDAN AV arbetet tycker Johanna om att träna på gym och springa, och att umgås med familj och vänner.

– På fritiden tycker jag ändå det är skönt att bara vara ledig och ta det lugnt, säger Johanna.

GENERATIONSVÄXLING & BOLAGISERING

Vi lyckas tillsammans!

Välj lämpliga steg

- ✓ GEV eller ägarbyte
- ✓ AB
- ✓ SAMMANSLUTNING

DRA NYTTA AV
UTVECKLINGSDISKUSSIONER

Passar
bolagisering
för oss?

FÖRDELAR FÖR EN LÖNSAM GÅRD

- Skatteinbesparingar
- Riskhantering
- Ägarbyte

EN LYCKAD GENERATIONSVÄXLING

- Vad vill vi av framtiden
- Lugna pensionärsdagar
- En bra framtid för övertagarna

LANTBRUKSSAMMANSLUTNING

- Gemensamma mål
- Måttlig arbetsinsats
- Riskerna under kontroll
- Inte alla bördor på en

VÅRT LÖFTE TILL DIG

Bättre konkurrenskraft och lönsamhet samt stöd att leda och utveckla Ditt företag. Vi håller kontakt.
Vi lyckas tillsammans!

www.lantbrukssallskapet.fi

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f.

Kontakt

Kansli: Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA
Tel. 010 839 2200

e-post: fornamn.efternamn@proagria.fi
www.lantbrukssallskapet.fi

Bennäs kontor: Mjölvägen 2, 68910 BENNÄS

Närpes kontor: Vasavägen 41, 64200 NÄRPES

Observera att kontoren inte är bemannade hela tiden!

Hitta oss på
Facebook!

Administration

Meira-Pia Lohiluoma
Direktör
mobil 050-568 5515

Ann-Louise Söderlund
Ekonom
mobil 050-330 2419

Carina Ahlén
Kanslist
010 839 2200

Ann-Sofi Backgren
Specialsakkunnig, IDNET-
Svenskfinland som brobyggare
och pilotområde
mobil 050-5222642

Kenneth Sundman
Svensk Byaservice
mobil 050-3604452

Ekonomi & miljö

Tor-Erik Asplund
Kundservicechef
mobil 050-386 5922

Per-Erik Järn
Ekonomirådgivare
mobil 050-592 0985

Johanna Norrvik
Ekonomirådgivare
mobil 050-463 2535

Åsa Mattsson
Ekonomirådgivare
mobil 050-330 7508

Rainer Rosendahl
Dräneringstekniker
mobil 0400-561 550

Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

Simon Nässlin
Dräneringsplanerare
mobil 050-431 0734

Marcus Gjäl
Dräneringsplanerare
mobil 050-344 6522

Anne Sigg
Ekonomirådgivare
mobil 050-447 2654

Ekonomi

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom ekonomisk planering och uppföljning. Vi har ett specialkunnande inom jord- och skogsbrukets generationsväxling. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande.

Fredrik Ek
Bioenergirådgivare SLF
mobil 040-754 7182
fredrik.ek@slf.fi

Miljö

Till ditt förfogande finns vi sakkunniga inom dränering och miljö. Vi erbjuder högklassiga tjänster inom dränering och torrläggning, miljöplanering samt mätning. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande.

Husdjursrådgivning

Jessica Eklund
Mjölkgrädsrådgivare,
Huippusaaja
Moderskapsledig

Ingeborg Nordberg
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-527 4189

Tanja Gammelgård
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-412 2168

Magnus Blässar
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-432 3970

Monica Nygård
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-566 3191

Jenny Treier
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-576 5517

Milla Alanco-Ollqvist
Fårrådgivare
mobil 040-706 0558

Husdjursrådgivning

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom mjölkproduktion och köttötuppfödning. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande. Den ekologiska rådgivningen erbjuder också motsvarande tjänster. Analysering, uppföljning och planering av produktionen till gårdens och djurens nytta!

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Jan-Erik Back
Kundservicechef
mobil 050-441 7511

Jonas Löfqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-375 4328

Rickard Rex
Växtodlingsrådgivare
mobil 040-515 0285

Stefan Nordman
Potatisrådgivare
Kristinestad
mobil 0400-266 682

Ulrika Wikman
Ekoväxtodlingsrådgivare
mobil 050-585 2305

Magnus Långskog
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

Kaisa Haga
Trädgårdsrådgivning
mobil 050-911 5920

Margareta Slotte
Växtodlingsrådgivare,
vallrådgivning
mobil 050-412 7627

Mari Lönnqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-465 2820

Anders Salo
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4365847

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom spannmål- och vallodling samt specialväxtodling såsom potatis och kummin. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande. Den ekologiska odlingsrådgivningen erbjuder också motsvarande tjänster.